

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут проблем виховання
Національної академії педагогічних наук України
Департамент освіти і науки
Київської обласної державної адміністрації
Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський
обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи»

12 березня 2019 року

**Біла Церква
2019**

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Комунального навчального закладу Київської обласної ради
«Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
(протокол № 2 від 28 лютого 2019 р.)*

Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Біла Церква, 12 березня 2019 р.). – Київ – Біла Церква. – КНЗ КОР «КОПОПК», 2019. – 160 с.

Збірник містить тези науково-практичної конференції **«Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи»**, яка була проведена на базі Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» 12 березня 2019 року.

Видання призначено науковцям, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, у тому числі, закладів післядипломної педагогічної освіти, усім тим, хто цікавиться питанням психолого-педагогічного супроводу та підвищення кваліфікації фахівців.

Матеріали подано в авторській редакції

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних та інших відомостей

© Інститут проблем виховання НАПН
України

КНЗ КОР «КОПОПК», 2019

ЗМІСТ

Алексєєнко Т. Формування безпечної поведінки підлітків в інтернет-мережах: проблема і перспективи її розв'язання	3
Артеменко К. Умови формування педагогічної культури батьків дітей раннього віку в закладі дошкільної освіти	6
Бондаренко І. Формування основ соціально-правової компетенції дітей дошкільного віку відповідно до базового компонента дошкільної освіти	10
Булавенко С. Методичні засади формування ціннісних орієнтацій як основи соціальної активності учнів	14
Вихрєстенко Ж. Методологічні підходи формування готовності до групової навчальної діяльності учителів початкових класів засобами технології партнерства	19
Гаврилюк В. Козацько-лицарське виховання учнівської молоді засобами позашкільної освіти: історія, теорія, практика	23
Гайдай Ю. Структура формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей раннього віку	28
Гончар Л. Формування батьківської компетентності в сучасних соціокультурних умовах	32
Григоренко О. Микола Хвильовий та Ернест Хемінгуей: дві грані нарративного дискурсу	37
Гуцан Л. Аспекти формування моральних цінностей в учнів початкових класів	42
Дубровіна І. Впровадження сучасних інформаційних технологій самоосвіти в систему методичної роботи вчителів мистецьких дисциплін	46
Дубровіна І., Казюк Н. Формування мовленнєвої компетентності учнів першого класу як наукова проблема	49
Загурська С. Формування особистості людини, як основна мета освіти	51
Заїка І. Аналіз ефективності тренінгу «Роль організаційної культури закладів освіти у зниженні впливу соціальної напруженості на педагогічних працівників»	55
Зарєдинова Э. Педагогические условия формирования социокультурных ценностей у студентов в учреждениях высшего образования	59
Канішевська Л. До питання формування несприйнятливості до вживання пар у старших підлітків як напрям формування безпеки життя	62
Ковальова С. Культурологія освіти у контексті реалізації ціннісного потенціалу нової української школи	66
Ковальчук А. Форми і методи формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до роботи з батьками дітей старшого дошкільного віку	70
Коптіла Ю. Підготовка вчителів до формування базових цінностей в учнів нового покоління	73

Корж Т. Шляхи оптимізації взаємодії педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців	76
Логімахова О. Упровадження інноваційних художньо-педагогічних технологій у процесі проведення уроків освітньої галузі «мистецтво»	81
Логінова А. Стан сформованості гармонійних відносин з природою в учнів 6-8 класів закладів загальної середньої освіти	84
Мірошник С. Формування цінностей старшокласників на уроках позакласного читання з української літератури	88
Нечипорук Н. Формування ігрової компетентності дітей дошкільного віку	93
Палкін В. Актуальність педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в умовах розвитку інформаційної цивілізації	96
Педько О. Становлення особистості дитини на основі забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти	100
Перерва В. Історичні традиції виховання християнських цінностей XIX – на початку XX ст.	103
Плівачук К. Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості учнівської молоді	107
Плівачук О. Формування здорового способу життя серед вихованців закладів позашкільної освіти як цінність сучасності	111
Стаднік Н., Матушевська О. Партнерська взаємодія з батьками вихованців як складова формування професійної компетентності фахівців дошкільної освіти	115
Скопич О. Проблема створення здоров'язбережувального середовища у початковій школі	118
Рокицька О. Упровадження музейної педагогіки в навчальний процес закладу загальної середньої освіти	121
Хіврич С. Використання прийомів едьютейнмента на теренах сучасної української освіти та регіональному рівні	126
Цимбалюк В. Одна з найбагатших, наймелодійніших і найстародавніших мов світу	131
Часнікова О. Застосування технології «Storytelling» в економічній освіті школярів	134
Шахрай В. Важливість залучення дітей і молоді до цінностей в сучасних соціокультурних умовах	137
Шевченко А. Психологічне здоров'я менеджерів освітніх організацій: аналіз основних дефініцій	142
Шередько І. Ціннісне ставлення школярів до батьківщини як наукове поняття	146
Ярмульська І. Формування соціальної компетентності учнів на уроках української літератури	146

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Н. Стаднік, О. Матушевська

Суспільні вимоги до освітньої практики, діяльності сучасного педагога в закладі дошкільної освіти, переорієнтація із процесу на результат освіти зумовлюють актуальність реалізації компетентнісного підходу в системі вищої освіти. Звернення європейської й української освіти до компетентнісного підходу детерміновано невідповідністю між необхідним обсягом знань кваліфікованого фахівця і відсутністю або недостатністю умінь застосовувати й доповнювати їх в умовах професійної діяльності.

Одним із актуальних завдань вищої, післядипломної педагогічної освіти є формування і розвиток професійної компетентності фахівців дошкільної освіти. Дослідження зазначеного процесу потребує з'ясування сутності понять «компетентнісний підхід», «компетентність», «професійна компетентність» [7]. У нашому дослідженні здійснено вивчення діяльності дошкільних педагогів, що передбачало аналіз і визначення сутності поняття «професійна компетентність фахівців дошкільної освіти», характеристики структури професійної компетентності дошкільних педагогів.

Підготовка спеціаліста європейського рівня на засадах компетентнісного підходу зумовлена низкою вимог, а саме: реформуванням вітчизняної системи освіти з урахуванням європейських норм і стандартів на основі власних культурних і науково-технічних здобутків; посиленням культурологічної підготовки фахівця для сприяння його життєвої мобільності; створенням моделі сучасного європейського спеціаліста та умов для його розвитку й самореалізації; визначенням переліку ключових компетентностей формування фахівця, їх змісту, рівня і показників сформованості з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду [2].

Приєднуємося до думки І. О. Загашева, який відзначає, що сутність компетентнісного підходу полягає у цілеспрямованому розвитку системи характеристик, які уможливають ефективне вирішення актуальних і потенційних професійних завдань працівником [3]. Таким чином, на сучасному етапі розвитку педагогічної теорії і практики постає завдання підготовки та професійного розвитку фахівців на засадах компетентнісного підходу, що передбачає посилення практичної спрямованості освіти за умови збереження її фундаментальності.

У нашому дослідженні **компетентність** розглядаємо як інтегровану якість особистості, яка проявляється у прагненні реалізувати свій потенціал, що ґрунтується на професійних знаннях, предметних навичках, уміннях зі спеціальності, досвіді і способах мислення, цінностях і ставленнях, позитивних схильностях, інтересах і прагненнях, здатності й готовності приймати рішення і нести відповідальність за їх реалізацію у процесі професійної діяльності [7].

Проведений аналіз наукової літератури дає підстави для визначення в нашому науковому дослідженні поняття «**професійна компетентність фахівців дошкільної освіти**» як здатність педагога виконувати професійну діяльність на основі здобутих знань, набутих умінь,

навичок зі спеціальності, досвіду, способів мислення, особистісних якостей, цінностей і ставлень, інтересів і прагнень, як готовність нести відповідальність за реалізацію прийнятих рішень у процесі професійної діяльності.

У результаті наукового пошуку визначено **структуру професійної компетентності фахівців дошкільної освіти**. У нашому дослідженні виходимо з того, що професійна компетентність має **внутрішню і зовнішню структуру**. Внутрішню структуру компетентності складають аспекти, які поєднують окремі підструктури. Зовнішня структура представлена різними групами й видами професійної компетентності. Нами визначено *мотиваційний, когнітивний, поведінковий, ціннісно-смысловий і процесуально-результативний аспекти*, які утворюють другий рівень **внутрішньої структури професійної компетентності фахівців дошкільної освіти**. До першого рівня внутрішньої структури професійної компетентності фахівців дошкільної освіти відносимо такі складові: *готовність до вияву компетентності, володіння знанням змісту компетентності, пізнавальні і практичні навички, досвід вияву компетентності в різноманітних стандартних і нестандартних ситуаціях, ставлення до змісту компетентності й об'єкта її застосування, цінності та етику, емоційно-вольову регуляцію процесу й результату вияву компетентності*.

До **зовнішньої структури професійної компетентності фахівців дошкільної освіти** нами віднесено три групи компетентностей, а саме: *особистісні, соціальної взаємодії, діяльнісні*. Група особистісних професійних компетентностей поєднує шість видів компетентностей, як-от: ціннісно-смыслову, інтелектуальну, громадянську, полікультурну, здоров'язбережувальну, рефлексивну. Група компетентностей соціальної взаємодії представлена трьома видами компетентностей: соціально-психологічною, комунікативною, організаційною. Групу діяльнісних компетентностей складають когнітивний і діяльнісний види професійної компетентності. Когнітивні компетентності утворюють підгрупу, до складу якої входять методологічна, педагогічна, фахова й методична компетентності. Діяльнісні компетентності також є підгрупою, у якій наявні аналітична, проектна, управлінська, дослідницька, інформаційно-технологічна компетентності [7].

Однією із важливих ідей Нової української школи є **педагогіка партнерства**, складовими якої є поняття «**педагогічна взаємодія**», «**педагогічна взаємодія педагогів закладу дошкільної освіти і батьків**».

Концепція Нової української школи ґрунтується на таких **принципах партнерської взаємодії**: цілісність вивчення проблеми, комплексне використання методів, зв'язок теорії з практикою, об'єктивність, педагогічна ефективність, міждисциплінарні зв'язки, додатковість, адекватність, варіативність, генетична зумовленість, цільова детермінація, системність [4].

Поняття «**партнерство**» розглядається дослідниками як система взаємовідносин, які відбуваються у процесі певної спільної діяльності; спосіб взаємодії і взаємин, організованих на принципах рівності, добровільності, рівнозначності та доповнюваності всіх її учасників; організаційна форма спільної діяльності, що передбачає об'єднання осіб на відповідних умовах розподілу праці та активної участі в її реалізації; спосіб взаємовідносин, за

яких зберігаються права кожної зі сторін, чітко узгоджені і злагоджені дії учасників спільної справи, що ґрунтуються на засадах взаємовигідності та рівноправності [5].

На основі аналізу науково-педагогічної літератури сутність поняття «педагогічна взаємодія педагогів ЗДО і батьків» розглядаємо як процес погоджених впливів, гармонійних стосунків, що підпорядковані спільній меті, яка реалізується в спілкуванні «на рівних» та в спільній педагогічній діяльності щодо виховання дошкільників [6].

Визначальним результатом упровадження партнерської взаємодії педагогів ЗДО і батьків вихованців є сформованість педагогічної компетентності батьків, яку розглядаємо як сформовану готовність до виховання дітей дошкільного віку в сім'ї, уміння розвивати свої педагогічні здібності та якості вихователя в процесі сімейної життєдіяльності, застосовувати кращі практики вітчизняного і зарубіжного досвіду виховання.

На основі опрацювання положень наукових праць дослідниці Т. Алексеєнко та досвіду сімейного виховання, практики роботи вітчизняних і зарубіжних педагогів ЗДО нами визначено такі складові педагогічної компетентності батьків: мотивація (спонукання до виховної діяльності); зміст (знання, переконання, погляди) [1]; діяльність як спосіб розвитку досвіду виховання, формування прийнятних моделей поведінки; саморегуляція як здатність взаємодіяти на основі знань про особливості дитини та батьків, інших дітей, приймати усвідомлені рішення, забезпечувати єдність раціонального і почутевого у вихованні особистості.

Сформованість готовності фахівців дошкільної освіти до розвитку педагогічної компетентності батьків поєднує: позитивне ставлення до дитини, різних видів діяльності дошкільника, доглядом і вихованням дітей; здібності та особистісні якості; знання, вміння, навички, необхідні для реалізації виховної функції батьків у сім'ї; потреби, спонуки, інтереси.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що професійна компетентність фахівців дошкільної освіти передбачає формування здатності педагога виконувати професійну діяльність на основі здобутих знань, набутих умінь, навичок зі спеціальності, досвіду, способів мислення, особистісних якостей, цінностей і ставлень, інтересів і прагнень, готовності нести відповідальність за реалізацію прийнятих рішень у професійній діяльності.

Партнерська взаємодія з батьками вихованців як складова професійної компетентності фахівців дошкільної освіти спрямована на формування педагогічної компетентності батьків, складовими якої є мотивація, зміст, діяльність, саморегуляція.

Цілеспрямована і систематична робота ЗДО щодо забезпечення партнерської взаємодії вихователів і батьків сприяє гармонізації їхніх взаємин, успішному і позитивному вирішенню проблем виховання дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Алексеєнко Т. Ф. Готовність батьків до виховання дитини / Т. Ф. Алексеєнко // Педагогіка і психологія. – 2002. – № 4. – С. 37-42.
2. Антонова О.Є. Європейський вимір компетентнісного підходу та його

концептуальні засади / О.Є.Антонова, Л.П. Маслак // Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід : [монографія] / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 81-109.

3. Загашев И. Критическое мышление : технология развития / И. Загашев, С.Заир-Бек. – СПб. : Альянс-Дельта, 2004. – 428 с.

4. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] / упорядн. Гриневич Лілія, Елькін Олександр, Калашнікова Світлана та ін. / заг. ред. М. Грищенко; Міністерство освіти і науки України. – К., 2016. – 36 с. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf/>.

5. Педагогіка партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/pedagogika-partnerstva-8759.html>. – Назва з екрана.

6. Стаднік Н.В. Теоретичні засади морального виховання дітей старшого дошкільного віку на засадах партнерської взаємодії [Електронний ресурс] / Н.В.Стаднік, А.П.Ковальчук // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 2019. – Вип. 40. – С.232-238. – Режим доступу: <http://ip.edu.ua/opportunities/2019/hhhvii-mizhnarodna-naukova-internet-konferenciya-tendenciyi-ta-perspektyvy>. – Назва з екрана.

7. Чубарук О.В. Теоретичні засади розвитку професійної компетентності вчителів філологічного профілю [Електронний ресурс] / О.В.Чубарук // Народна освіта. – 2012. – № 1 (16). – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/16/statti/chubaruk.htm. – Назва з екрана.